

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань ***07 «Управління та адміністрування»***
Спеціальності ***071 «Облік і оподаткування»***

Освітній рівень перший **бакалаврський**
Освітньо-професійна програма **Облік та бізнес-аналітика**

Вид дисципліни **базова (обов'язкова)**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування
Протокол № 7 від 26.01.2023 р.

Розробник:

Цюцяк І.Л. – старший викладач кафедри управління та адміністрування

Контактний телефон викладача	050-6158122
e-mail	ihor.tsiutsiak@iful.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра управління та адміністрування
Посилання на сайт	https://iful.edu.ua

**Лист оновлення та перезатвердження силябусу
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2020/2021	02.09.2020	№2		
2021/2022	27.08.2021	№1		
2022/2023	26.01.2023	№ 7		

ВСТУП

Загальна інформація про дисципліну. Змістовні проблеми інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень, перш за все фінансового характеру, формуються і обробляються в рамках системи управлінського обліку. Майбутні фахівці у сфері обліку і оподаткування повинні, з одного боку, володіти знаннями про структуру інформаційних потоків, покликаних забезпечити прийняття управлінських рішень, а з іншого – використовувати методичний інструментарій, направлений на формування та подання такого роду інформації, а також володіти навичками побудови системи управлінського обліку в рамках організаційної структури суб'єкта господарювання.

Місце дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Управлінський облік» займає провідне місце у навчальному процесі підготовки бакалаврів з обліку і оподаткування, що зумовлене значенням облікової системи в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-звітної інформації. Навчальна дисципліна «Управлінський облік» є невід'ємною частиною циклу дисциплін, включених до групи базових дисциплін професійної підготовки, необхідних фахівцям, зайнятим у сфері обліку, аналізу, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств. Дана дисципліна є базовою дисципліною освітньої програми підготовки студентів за першим (бакалаврським) освітнім рівнем, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», спеціалізації «Облік та бізнес-аналітика».

Цілі та зміст. Підготовка фахівців, здатних розв'язувати професійні завдання, зумовлені спроможністю відображати відомості про господарські операції суб'єктів господарювання в управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації з метою формування обліково-аналітичної інформації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

Завдання: навчити студентів застосовувати відповідні методи та прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання. Відповідно до вимог освітньо-професійної програми студенти **повинні**

знати:

- порядок організації внутрішньогосподарського обліку, який повинен забезпечити отримання інформації, потрібної для контролю поточної діяльності підприємства і його структурних підрозділів, оптимізацію використання ресурсів;
- визначення ефективності виробництва;
- тактики управління і планування необхідних для прийняття оптимальних управлінських рішень.

вміти:

- опрацювати і використовувати облікову інформацію в управлінні;
- володіти основами управлінського обліку, формами і методами організації управлінського обліку;
- класифікувати витрати підприємства за їх цільовим призначенням, групувати їх за видами продукції, процесами, стадіями виробництва, центрами відповідальності, сферами діяльності, регіонами реалізації продукції тощо;
- визначати доходи підприємства, їх групувати за видами продукції, сферами діяльності, регіонами реалізації тощо;
- складати бюджети реалізації, виробництва, придбання виробничих запасів, прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, накладних витрат на управління виробництвом, адміністративних витрат, витрат на збут, собівартості

реалізованої продукції за бюджетний період, бюджетного звіту про фінансові результати, бюджетного балансу.

Мета навчальної дисципліни: формування системи знань з організації та методики управлінського обліку з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3	
Семестр	6	
Кількість кредитів ECTS	6	180 год.
Аудиторні навчальні заняття	Лекції	30 год.
	Практичні	30 год.
Самостійна робота		90 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен	30 год.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Економічна теорія	Інфосистеми в обліку та оподаткуванні
Бухгалтерський облік	Аналіз господарської діяльності
Мікроекономіка	
Економіка підприємства	
Менеджмент	
Фінансовий облік	
Бізнес – аналітика	

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 1260 від 19.11.2018 року)

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ЗК 01	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств
ЗК 08	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності
СК 03	Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення	Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачами вищої освіти за індивідуальним графіком навчання. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів вищої освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен здобувач вищої освіти має виявляти наполегливість, старанність, зацікавлення дискутувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час практичних занять.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач ознайомлює здобувачів вищої освіти з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви здобувача вищої освіти або подання декана.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), практичні (виконання практичних завдань під час занять та розв'язування ситуаційних завдань);
- за видами занять: лекції ; практичні заняття (індивідуальні та групові вправи);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: тематичні дискусії, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних професійних ситуацій;
- за видами контролю: усні перевірки самостійної роботи здобувачів вищої освіти, практичні завдання, використання комп'ютерних засобів тестування.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти III курсу за освітньою програмою «Облік та бізнес-аналітика» здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – «2»; «3»; «4»; «5».

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності здобувача вищої освіти на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 балів	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу
83–89 балів	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
76–82 бали	C	4 «добре»	
68–75 балів	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність помилок
60–67 балів	E	3 «достатньо»	
35–59 балів	FX	2«незадовільно»	невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді
0–34 бали	F	2«неприйнятно»	

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі вищої освіти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів) без права перездачі.

Здобувачі вищої освіти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі здобувачі вищої

освіти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

За результатами підсумкового контролю здобувач вищої освіти може отримати 40 балів. Здобувачі вищої освіти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали підсумковий контроль і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Здобувачі вищої освіти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційної сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації університету не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на підсумковий контроль без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав здобувач вищої освіти під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Сутність управлінського обліку, його мета та основні завдання. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку. Принципи і функції управлінського обліку.

Місце управлінського обліку в системі бухгалтерського обліку. Користувачі інформації в управлінському обліку. Управлінський облік в системі рахунків (інтегрована та автономна системи).

Тема 2. Склад витрат виробництва

Загальна характеристика виробничих витрат. Характеристика загальновиробничих витрат, їх облік та розподіл. Облік незавершеного виробництва і обчислення фактичної собівартості готової продукції. Групування витрат за елементами і статтями калькуляції. Групування витрат за місцями їх виникнення та видами продукції.

Склад витрат виробничої собівартості: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні і постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Склад витрат собівартості реалізованої продукції: виробнича собівартість продукції; нерозподілені постійні загальновиробничі витрати; наднормативні виробничі витрати.

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Мета і напрями класифікації витрат. Моделі поведінки змінних і постійних витрат при змінах обсягу діяльності підприємства. Оцінка витрат і побудова їх функції. Визначення функції витрат.

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Сутність собівартості та завдання калькулювання собівартості продукції. Поняття та необхідність системи обліку і калькулювання витрат. Об'єкти обліку виробничих витрат та об'єкти калькулювання.

Мета і сутність калькулювання витрат. Значення і завдання калькулювання. Види калькуляцій та сфера їх застосування. Склад та види собівартості. Методика і техніка калькулювання продукції підприємства, окремих її видів і калькуляційних одиниць.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Калькулювання повних витрат. Включення до собівартості змінних (прямих та змінних виробничих накладних витрат) і постійних виробничих накладних витрат.

Характеристика і сфера застосування простого, позамовного та попередільного обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.

Облік і розподіл змінних і постійних виробничих накладних витрат. Особливості обліку й оцінки залишків незавершеного виробництва за різних методів обліку.

Тема 6. Облік і калькулювання за змінними витратами

Калькулювання змінних витрат, як включення до собівартості готової і реалізованої продукції всіх змінних (прямих та змінних виробничих накладних) витрат.

Необхідність і можливість переходу від обліку і калькулювання повної собівартості продукції до обліку і калькулювання неповної собівартості. Відмінність між калькуляцією собівартості з повним розподілом витрат і калькуляцією собівартості за змінними витратами. Переваги і недоліки калькуляції з повним розподілом витрат і директ-костінгу.

Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами

Значення системи обліку та калькулювання собівартості продукції за нормативними витратами. Організація нормативного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції. Суть системи стандарт-кост. Переваги використання системи стандарт-косту.

Аналіз відхилень від нормативів та їх впливу на прибуток.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток». Прийняття рішень і планування діяльності на основі аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».

Визначення точки беззбитковості за допомогою математичних методів та графічного методу. Визначення обсягу продажу, необхідного для отримання бажаного прибутку. Розрахунок бажаного прибутку за певного обсягу діяльності.

Поріг рентабельності та маржинальний запас міцності

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Значення облікової інформації для прийняття управлінських рішень. Характеристика та порядок формування релевантної і нерелевантної інформації.

Формування інформації для прийняття рішень у процесі постачання. Формування інформації для прийняття рішень у процесі виробництва. Формування інформації для прийняття рішень у процесі реалізації.

Оптимальне використання ресурсів в умовах обмежень.

Тема 10. Бюджетування і контроль витрат

Бюджет як інструмент системи управлінського контролю. Сутність бюджетування і види бюджетів, що складаються на підприємстві.

Порядок складання та взаємоузгодження бюджетів. Порядок складання і призначення бюджету продажів, бюджету виробництва, бюджету придбання і використання матеріалів, бюджету трудових витрат, бюджету загальновиробничих витрат, бюджету адміністративних витрат і витрат на збут.

Контроль за виконанням бюджетів та аналіз відхилень.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Поняття і класифікація центрів відповідальності. Принципи обліку, звітності та оцінки діяльності центрів відповідальності. Облік і оцінка діяльності центрів витрат. Облік і оцінка діяльності центрів прибутку. Облік і оцінка діяльності центру інвестицій.

Трансфертне ціноутворення: трансфертна ціна; ринкові трансфертні ціни; витратні трансфертні ціни; стандартна собівартість.

Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку

Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та необхідність його поділу на фінансовий і управлінський. Об'єкти фінансового та управлінського обліку.

Взаємозв'язок фінансового та управлінського обліку. Відмінності фінансового та управлінського обліку.

2. Тематичний план

№ теми	Назва теми	Кількість годин				
		всього	аудиторні	лекції	практичні	самостійна робота
1	Мета, зміст і організація управлінського обліку	10	4	2	2	6
2	Склад витрат виробництва	20	8	4	4	12
3	Класифікація і поведінка витрат	10	4	2	2	6
4	Методи обліку і калькулювання витрат	10	4	2	2	6
5	Облік і калькулювання за повними витратами	20	8	4	4	12
6	Облік і калькулювання за змінними витратами	10	4	2	2	6
7	Облік і калькулювання за нормативними витратами	10	4	2	2	6
8	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	20	8	4	4	12
9	Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	10	4	2	2	6
10	Бюджетування і контроль витрат	10	4	2	2	6
11	Облік і контроль за центрами відповідальності	10	4	2	2	6
12	Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку	10	4	2	2	6
	Кількість годин на вивчення дисципліни	150	60	30	30	90
	Підсумковий контроль	30				
	Всього, годин	180				

3. Теми лекційних занять

№ з/п	№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин
1	Лекція 1	Мета, зміст і організація управлінського обліку	2
2	Лекція 2, 3	Склад витрат виробництва	4
3	Лекція 4	Класифікація і поведінка витрат	2
4	Лекція 5	Методи обліку і калькулювання витрат	2
5	Лекція 6, 7	Облік і калькулювання за повними витратами	4
6	Лекція 8	Облік і калькулювання за змінними витратами	2
7	Лекція 9	Облік і калькулювання за нормативними витратами	2
8	Лекція 10, 11	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	4
9	Лекція 12	Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	2
10	Лекція 13	Бюджетування і контроль витрат	2
11	Лекція 14	Облік і контроль за центрами відповідальності	2
12	Лекція 15	Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку	2
Всього лекційних занять			30

4. Теми практичних занять

№ з/п	№ практичного заняття	Назва теми	Кількість годин
1	Лекція 1	Мета, зміст і організація управлінського обліку	2
2	Лекція 2, 3	Склад витрат виробництва	4
3	Лекція 4	Класифікація і поведінка витрат	2
4	Лекція 5	Методи обліку і калькулювання витрат	2
5	Лекція 6, 7	Облік і калькулювання за повними витратами	4
6	Лекція 8	Облік і калькулювання за змінними витратами	2
7	Лекція 9	Облік і калькулювання за нормативними витратами	2
8	Лекція 10, 11	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	4
9	Лекція 12	Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень	2
10	Лекція 13	Бюджетування і контроль витрат	2
11	Лекція 14	Облік і контроль за центрами відповідальності	2
12	Лекція 15	Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку	2
Всього практичних занять			30

5. Самостійна робота

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль обліку в управлінні собівартістю продукції. 2. Місце управлінського обліку в системі бухгалтерського обліку. 3. Основні інформаційні потреби користувачів у даних управлінського обліку. 4. Процес формування та розвитку управлінського обліку. 5. Порядок використання в управлінні показників фінансової звітності. 	6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Тема 2. Склад витрат виробництва	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічну суть витрат та їх регламентація в Україні. 2. Склад витрат операційної діяльності. 3. Порядок групування витрат за елементами і статтями калькуляції. 4. Порядок групування витрат за місцями їх виникнення та видами продукції. 	12	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Тема 3. Класифікація і поведінка витрат	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характер реагування витрат при змінні обсягу діяльності підприємства. 2. Поведінка змінних і постійних витрат при змінні обсягу діяльності підприємства. 3. Взаємозв'язок між обсягом виробництва та змінними й постійними витратами. 4. Порівняння різних методів визначення функції витрат. 	6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та необхідність системи обліку і калькулювання витрат. 2. Склад витрат виробничої собівартості та собівартості реалізації. 3. Фактори, що впливають на побудову обліку витрат. 4. Прийоми калькулювання витрат. 	6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Тема 5. Облік калькулювання повними витратами і за	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Облік та порядок включення до собівартості продукції: матеріальних витрат, витрат на оплату праці та інших прямих витрат. 2. Порядок обліку витрат допоміжних виробництв. 3. Особливості обліку й розподілу змінних і постійних виробничих накладних витрат. 4. Особливості обліку й оцінки залишків незавершеного виробництва за різних методів обліку витрат. 	12	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

<p>Тема 6. Облік калькулювання змінними витратами</p>	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність та можливість переходу від обліку і калькулювання повної собівартості продукції до обліку і калькулювання собівартості за змінними витратами. 2. Аналітичні та контрольні можливості системи директ-костинг. 3. Характер і сфера застосування простого та розвинутого директ-костингу 	<p>6</p>	<p>2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9</p>
<p>Тема 7. Облік калькулювання нормативними витратами</p>	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості впровадження нормативного методу обліку витрат і калькулювання. 2. Особливості організації нормативного господарства підприємства і складання нормативних калькуляцій. 3. Методика обліку та аналізу відхилень від нормативів. 	<p>6</p>	<p>2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9</p>
<p>Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку</p>	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес прийняття рішень на основі аналізу взаємозв'язку «витрати-обсяг діяльності-прибуток». 2. Графічний метод аналізу «витрати-обсяг діяльності-прибуток». 3. Порядок визначення точки безбитковості на багато продуктовому підприємстві. 	<p>12</p>	<p>2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9</p>
<p>Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень</p>	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості пошуку альтернативних варіантів дій і вибору найбільш оптимального з них. 2. Особливості оптимального використання ресурсів за умов обмежень. 3. Ознайомитися із рішенням стосовно запасів та ціноутворення. 4. Процедура прийняття рішення за умов невизначеності. 	<p>6</p>	<p>2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9</p>

Тема 10. Бюджетування і контроль витрат	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функції бюджетування. 2. Особливості складання зведеного кошторису виробничого підприємства. 3. Особливості складання зведеного кошторису торговельного підприємства. 4. Методика і техніка контролю за виконанням бюджетів та аналізу відхилень. 5. Призначення та порядок складання гнучких бюджетів. 	6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи обліку, звітності та оцінки діяльності центрів відповідальності. 2. Особливості обліку і оцінка діяльності центру інвестицій. 3. Особливості трансфертного ціноутворення. 4. Сутність та основні завдання стратегічного управлінського обліку. 	6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку	<p>Опрацювати наступні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості побудови управлінського і фінансового обліку на даних єдиної інформаційної системи обліку. 2. Характеристика професійного поля здійснення процесу технології управлінського і фінансового обліку. 3. Характеристика внутрішньої та зовнішньої звітності, що використовуються в управлінні. 	6	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Разом самостійної роботи студентів		90	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
навчальної дисципліни
«УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»
для підготовки до підсумкового контролю

1. Сутність управлінського обліку, його мета та основні завдання.
2. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку.
3. Принципи і функції управлінського обліку.
4. Місце управлінського обліку в системі бухгалтерського обліку.
5. Користувачі інформації в управлінському обліку.
6. Управлінський облік в системі рахунків (інтегрована та автономна системи).
7. Загальна характеристика виробничих витрат.
8. Характеристика загальноновиробничих витрат, їх облік та розподіл.
9. Облік незавершеного виробництва і обчислення фактичної собівартості готової продукції.
10. Групування витрат за елементами і статтями калькуляції.
11. Групування витрат за місцями їх виникнення та видами продукції.
12. Склад витрат виробничої собівартості.
13. Склад витрат собівартості реалізованої продукції.
14. Мета і напрями класифікації витрат.
15. Моделі поведінки змінних і постійних витрат при змінах обсягу діяльності підприємства.
16. Оцінка витрат і побудова їх функції.
17. Визначення функції витрат.
18. Сутність собівартості та завдання калькулювання собівартості продукції.
19. Поняття та необхідність системи обліку і калькулювання витрат.
20. Об'єкти обліку виробничих витрат та об'єкти калькулювання.
21. Мета і сутність калькулювання витрат.
22. Значення і завдання калькулювання.
23. Види калькуляцій та сфера їх застосування.
24. Склад та види собівартості.
25. Методика і техніка калькулювання продукції підприємства, окремих її видів і калькуляційних одиниць.
26. Калькулювання повних витрат.
27. Включення до собівартості змінних (прямих та змінних виробничих накладних витрат) і постійних виробничих накладних витрат.
28. Характеристика і сфера застосування простого методу обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.
29. Характеристика і сфера застосування позамовного методу обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.
30. Характеристика і сфера застосування попередільного методу обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.
31. Облік і розподіл змінних і постійних виробничих накладних витрат.
32. Особливості обліку й оцінки залишків незавершеного виробництва за різних методів обліку.
33. Калькулювання змінних витрат, як включення до собівартості готової і реалізованої продукції всіх змінних (прямих та змінних виробничих накладних) витрат.
34. Необхідність і можливість переходу від обліку і калькулювання повної собівартості продукції до обліку і калькулювання неповної собівартості.

35. Відмінність між калькуляцією собівартості з повним розподілом витрат і калькуляцією собівартості за змінними витратами.
36. Переваги і недоліки калькуляції з повним розподілом витрат і директ-костінгу.
37. Значення системи обліку та калькулювання собівартості продукції за нормативними витратами.
38. Організація нормативного методу обліку витрат і калькулювання собівартості продукції.
39. Суть системи стандарт-кост. Переваги використання системи стандарт-косту.
40. Аналіз відхилень від нормативів та їх впливу на прибуток.
41. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».
42. Прийняття рішень і планування діяльності на основі аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».
43. Визначення точки беззбитковості за допомогою математичних методів та графічного методу.
44. Визначення обсягу продажу, необхідного для отримання бажаного прибутку. Розрахунок бажаного прибутку за певного обсягу діяльності.
45. Поріг рентабельності та маржинальний запас міцності
46. Значення облікової інформації для прийняття управлінських рішень.
47. Характеристика та порядок формування релевантної і нерелевантної інформації.
48. Формування інформації для прийняття рішень у процесі постачання.
49. Формування інформації для прийняття рішень у процесі виробництва.
50. Формування інформації для прийняття рішень у процесі реалізації.
51. Оптимальне використання ресурсів в умовах обмежень.
52. Бюджет як інструмент системи управлінського контролю.
53. Сутність бюджетування і види бюджетів, що складаються на підприємстві.
54. Порядок складання та взаємоузгодження бюджетів.
55. Порядок складання і призначення бюджетів.
56. Контроль за виконанням бюджетів та аналіз відхилень.
57. Поняття і класифікація центрів відповідальності.
58. Принципи обліку, звітності та оцінки діяльності центрів відповідальності.
59. Облік і оцінка діяльності центрів витрат.
60. Облік і оцінка діяльності центрів прибутку.
61. Облік і оцінка діяльності центру інвестицій.
62. Загальні принципи побудови бухгалтерського обліку та необхідність його поділу на фінансовий і управлінський.
63. Об'єкти фінансового та управлінського обліку.
64. Взаємозв'язок фінансового та управлінського обліку.
65. Відмінності фінансового та управлінського обліку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Електронні інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси, зокрема:

- законодавство України – <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
- офіційний сайт Кабінету Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
- офіційний сайт Міністерства фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
- офіційний сайт Державної податкової служби України – <https://tax.gov.ua>
- офіційний сайт Державної служби статистики України – <https://www.ukrstat.gov.ua>
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>

Основна література

1. Білик М.Д. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2013. 689 с.
2. Брадул О.М. Управлінський облік: навч. посіб. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 352 с.
3. Войнаренко М. П. Управлінський облік: підруч. Хмельницький: ХНУ, 2012. 363 с.
4. Голов С.Ф. Управлінський облік: підруч. Київ.: Центр учбової літератури, 2018. 534 с.
5. Карпенко О.В. Управлінський облік: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
6. Лень В.С. Управлінський облік: підручник. Київ.: Каравела, 2017. 260 с.
7. Огійчук М.Ф., Сколотій Л.О., Беленкова М.І. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. К.: Алерта, 2016. 1040 с.
8. Партин Г.О. Управлінський облік: підруч. Л.: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 280 с.
9. Фаріон І.Д. Управлінський облік: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2012. 792 с.